

Spis treści

Edukacja regionalna, czyli jak poznawać swój świat? – wprowadzenie 13
(*Anna W. Brzezińska, Aleksandra Hulewska, Justyna Słomska*)

Część 1. Humanistyczne podstawy edukacji regionalnej 19

Społeczność lokalna a kultura regionalna 21
(*Stanisław Kowalik*)

Wprowadzenie 21

Społeczność lokalna i jej rozwój z perspektywy kultury regionu 23

Kultura regionalna i jej rozwój z perspektywy społeczności
lokalnej 32

Podsumowanie 44

Dzieciństwo i dorastanie: korzenie tożsamości osobistej i społecznej 47
(*Anna Izabela Brzezińska*)

Wprowadzenie: konteksty rozwoju człowieka 47

Pojęcie tożsamości i poczucia tożsamości 52

Tożsamość osobista i tożsamość społeczna 58

Etapy kształtowania się tożsamości 63

Status tożsamości a funkcjonowanie w okresie dorosłości 67

Uwarunkowania procesu kształtowania się tożsamości 70

Kształtowanie się podstaw tożsamości w dzieciństwie 70

Kształtowanie się tożsamości w okresie dorastania 74

Podsumowanie 76

Współczesna kultura wsi polskiej w procesie zmian. W poszukiwaniu
metod badań i analizy (*Anna Szyfer*) 79

Wprowadzenie 79

Od społeczności lokalnej do aktorów społecznych 80

Przestrzeń społeczna jako przedmiot badań 83

Teoria „światów społecznych” i jej wykorzystanie w badaniach
zbiorowości terytorialnych 86

Badanie dziedzictwa kulturowego – podsumowanie 88

Edukacja regionalna na pograniczach	91
(<i>Jerzy Nikitorowicz</i>)	
Wprowadzenie	91
Pogranicze i jego rodzaje	92
Perspektywy badania kultury na pograniczach	100
Region jako przestrzeń edukacyjna	102
Regionalizm a przekazywanie treści kultury	103
Rola nauczyciela regionalisty	107
Rola wychowawcy w konstruowaniu tożsamości	109
Współczesne wyzwania edukacyjne	112
Edukacja regionalna w ujęciu Aleksandra Kazimierza Patkowskiego	115
(<i>Dorota Żołądź-Strzelczyk, Wiesław Jamrożek</i>)	
Edukacyjna rola muzeów (<i>Witold Przewoźny</i>)	131
Wprowadzenie	131
Muzeum – zarys historyczny	134
Historia muzeów w Polsce	139
Postmodernizm a dylematy muzealnictwa	143
Edukacja – muzeum – region	147
Podsumowanie	156
Część 2. Problemy i aspekty edukacji regionalnej	159
Region w pradziejach. Edukacyjna rola poznania dziedzictwa archeologicznego (<i>Agnieszka Przybył</i>)	161
Wprowadzenie	161
Dziedzictwo archeologiczne jako źródło wiedzy regionalnej	163
Archeologiczne studia regionalne w prahistoriografii	167
Dzieje regionalne – perspektywa	174
Archeologia wobec zagadnień tożsamości kulturowej	177
Edukacja regionalna a ochrona dziedzictwa archeologicznego	180
Podsumowanie	184
W poszukiwaniu korzeni kulturowych	187
(<i>Anna Weronika Brzezińska</i>)	
6 Wprowadzenie	187

Dziedzictwo kultury ludowej	188
Krajobraz kulturowy wsi	195
Badanie i upowszechnianie własnej kultury jako propozycja edukacyjna	198
Podsumowanie	206
Sztuka ludowa, czyli o potrzebie ludowości	209
<i>(Justyna Słomska)</i>	
Wprowadzenie	209
Od sztuki ludowej do sztuki regionalnej	210
Dziedziny sztuki ludowej i ich zróżnicowanie	222
Obecność sztuki ludowej w procesie edukacji	231
Metody popularyzacji wiedzy o sztuce ludowej i jej znaczenie w edukacji regionalnej	232
Podsumowanie	235
Edukacja na pograniczu kulturowym	237
<i>(Urszula Wróblewska)</i>	
Wprowadzenie	237
Wielokulturowość w ujęciu teoretycznym	238
Wielokulturowość Polski	240
Pogranicza kulturowe	244
Pogranicze jako szansa	246
Tożsamość na pograniczu kulturowym	247
Przekaz kulturowy na pograniczach	249
Rodzina jako środowisko wychowawcze na pograniczu	250
Szkoła na pograniczu kulturowym	253
Edukacja międzykulturowa	255
Podsumowanie	258
O stereotypie kulturowym, czyli jak widzimy innych	261
<i>(Izabela Czerniejewska)</i>	
Czym jest stereotyp – wprowadzenie	261
Cechy stereotypu, czyli jaki stereotyp być powinien	263
Skąd się biorą stereotypy? Jak się od nich uwolnić?	267
Kogo się boimy, kogo nie lubimy? Co wykazują badania?	270
Różne oblicza stereotypów	273

Uczenie o stereotypach 281

Podsumowanie 293

Kierowanie zespołami wielokulturowymi: podstawowe problemy oraz strategie zaradcze (*Aleksandra Hulewska*) 295

Wprowadzenie 295

Problemy w interakcjach międzykulturowych 296

Strategie kierowania zespołami wielokulturowymi 305

Podsumowanie 313

Część 3. Praktykowanie edukacji regionalnej 315

Archeolog – odkrywca i badacz 317

(*Julianna Sójkowska*)

Andrzejkki i katarzynki, czyli wróżby ludowe 323

(*Karolina Kuberska, Katarzyna Linda*)

Chłopskie jadło, czyli tradycyjne pożywienie polskie 331

(*Karolina Kuberska, Katarzyna Linda*)

Kapliczki przydrożne jako wyróżniki krajobrazu kulturowego 339

(*Justyna Czerkawska-Strychar*)

„Krakowiacy i Górale”, czyli sztuka w cieniu wierchów 345

(*Łukasz Ogiński*)

Obrzędy i zwyczaje wielkanocne na terenie Białej Puszczy Kurpiowskiej – dawniej i dziś 351

(*Sylwia Słojkowska-Affelska*)

Moda z malowanej skrzyni – łowicki strój ludowy 357

(*Magdalena Bartosiewicz*)

Własną ręką wy-tworzone 365

(*Kazimiera Mira Dobaczewska*)

Dwa światy – jedna szkoła 371

8 (*Agnieszka Ciszewska, Anna Korkus, Justyna Witkowska*)

- Moje korzenie, moja tożsamość 377
(*Zofia Pluta, Joanna Schmidt, Alicja Nazarewska*)
- „Ja tej” – czyli tożsamość poznaniaka 383
(*Violetta Nowicka, Barbara Orkiszewska*)
- Dwa narody – jedna społeczność (na przykładzie bambrów
pozańskich)
(*Karolina Głowniak*) 389
- Stereotyp – typ podstępny 395
(*Tomasz Antoszek, Dominika Grzeszczak*)
- Kto tak naprawdę jest kolorowy?! 401
(*Aleksandra Bachorska, Anna Weronika Baranowska*)
- Inny czy taki sam? – integracja osób pochodzących z różnych kręgów
kulturowych 409
(*Joanna Jakuczun, Dominika Rynkowska, Emilia Sztark*)
- Konflikt tu i tam 415
(*Inga Kuźma, Justyna Mingielewicz*)
- Bibliografia 423
- Indeks nazwisk 440
- Indeks rzeczowy 445
- O Autorach 451